

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

15. An minori possint lucrari, & ludere insciis tutoribus Et an ille, qui illos
lucratus est, teneatur ad restitutionem in foro conscientiae. Et quid, si
minor lucretur, an teneatur ad restitutionem, ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

ex Ref. 30. *Lessius lib. 2. c. 17. dub. 8. n. 6. Rebell. p. 2. lib. 4. de contr. 9. 8. sect. 2. & Tannerus in 2. 2. D. Thom. disp. 4. q. 6. dub. 1. n. 3. 10. ubi sic asserit. Aliqui ex probabiliori docent impuberes, & pupillos pubertati proximis (vbi est in puero decennium cum anno dimidio, in puellis nouennium cum anno dimidio) aut minores iam puberes, etiam si curatorem habeant, contrahendo, aut paciscendo circa res suas (non tamen immobiles, aut quæ seruando seruari possunt) contractum onerosum, per ludum scilicet, emptionem, venditionem, locationem etiam abfque tutoris, aut curatoris auctoritate obligatos manere naturaliter, ac proinde in foro conscientie contractui stare debere, nisi forte cum ipso tutore (ceteris casibus exceptis apud Sanchez ubi supra) contraxerint, quamuis postea beneficio restitutionis in integrum eiusmodi contractus, si velint per iudices irritos reddere possint. Ita Tannerus; & ratio est, quia obligatio naturalis oritur ex consensu, l. Strichum, §. naturalis, ff. de solut. Sed pupillus si pubertati proximus sit, & maior 25. annorum, sufficientem consensum habent; ergo hac sententia est probabilis, licet contraria sit etiam probabilis.*

2. Vnde pro praxi Confessariorum dico primo, quod si pupillus, vel minor ludendo perdidit, aut alio contractu promisit soluere, non tenetur, sed exceptione legis civilis defendere se potest, dummodo se solutum non iurasset; quid enim opus est inani circulo, ut soluat quis, quod ipse restituendum erit?

3. Dico secundo, quod si pupillus, vel minor creditori soluit, tunc potest in foro conscientie rem illam retinere, donec ab eo repetatur per beneficium legis civilis talem repetitionem concedentis. Ita Tannerus ubi supra, n. 3. 11. Layman n. 10. & alij contra Couarruiam in e. quamuis pactum, p. 2. §. 4. n. 100. & aliquos Iuriconsultos.

4. Dico tertio, si pupillus, minor & eorum nomine tutor, & curator rem aliquam indebitè solutam repetere velint, sed propter contradictionem aliquorum, qui cum ipsis contraxerunt, vel iudicis negligentiam, recuperare non possint, compensationem aliquam, seu palam, siue occultè facere non prohibentur. Et hac omnia tradit Layman ex Molina, & Sanchez, ex quibus habent Confessarij satis ampla principia ad tollendos multos scrupulos: nam si minor non velit soluere, & si soluerit, creditor non velit restituere, potest Confessarius securè, neque minorem ad solutionem, neque creditorem ad restitutionem obligare.

RESOL. XV.

An minores possint lucrari, & ludere in scii, tutoribus?

Et an ille qui illos lucratus est teneatur ad restitutionem in foro conscientie?

Et quid, si minor lucratur, an teneatur restituere, & si amittit teneatur soluere? Ex p. 7. tr. 9. Ref. 13.

Sup. contento in hac Ref. in Ref. præterita, & in aliis eius primæ not.

§. 1. Aliqui putant contractum ludi Minoris esse validum atque adeò Minorè teneri ad soluendum amissum, cum verò, qui lucratus est, non teneri ad restitutionem in foro conscientie. Ita Sà v. Ludus, n. 6. & v. Minor, n. 5. Molina disp. 5. 19. & præcipue disp. 224. Præcipuum fundamentum eorum est, quia beneficio illud Minori concessum à legibus est, ut non maneat civiliter in foro exteriori obligatus, quoniam in foro exteriori infallibiliter ille rescinditur contractus ad petitionem Minoris, aut curatoris, manet tamen obligatus naturali obligatione, & in conscientia quovisque beneficio legis utatur per iudicem. Vnde, si qua lex dicit translationem dominij à Minore factā, esse nullam sine licentia tutoris, sic interpretatur Molina, id est pro nulla habenda est in iudicio. Legatur Gomez t. 2. var. c. 14. §. 1. Hac autè interpretatio inde deducitur, quia aliæ leges

Tom. VI.

docent manere naturaliter obligatum pupillum. Ita habetur l. cum illud §. Ades ff. Quando dies legati cedat, & l. si eius pupilli in princ. ff. Ad Treb. & l. vlt. §. vlt. ff. de nouitia, & aliis iuribus. Ita in Regno Castellæ ex l. 3. final. tr. 7. lib. 8. Noua coll. ubi etiam Minoribus denegatur actio, sicut iis, qui sunt sui iuris, si tertio luserint.

2. Probatur præterea, quia leges civiles, item, & Canonice ita irritant contractus à Minore celebratos, ut tamen, si sint onerosi, teneatur ipse Minor reddere quod accepit, & ad hoc datur actio in iudicio contra Minorem, ut patet in l. 1. §. an in pupillu, ff. de positi. & l. vlt. §. vlt. C. de repudiatione, & per plures alias, quas citat Molina disp. illa 224. §. in contr. Non ergo est intentio legum, ut colludens cum pupillo, si lucratur, omnia restituat, & Minor, si lucratur, omnino restituat nihil. Tunc enim nihil oneris sentiret Minor in isto contractu. Qui tamen contractus est onerosus. Et hæc omnia docet Dicastillus de iust. lib. 2. tr. 18. disp. 4. dub. 5. n. 31. & alij.

3. Sed probabilissimum est huiusmodi contractum non valere. Nec deferam etiam hic notare Gabrielem, Armillam, Lopez, Angles, & alios è conuerso contrarium, (teste Dicastillo loc. cit.) docere, eum, qui à Minore lucratur teneri restituere, Minorem verò, nec soluere teneri si amittat, neque restituere si lucratur, quod probant ex institutis de Auctoritate tutorum, §. 1. & iust. Quibus alienare licet §. ut ex contrario, & Institutis de in iudiciis stipul. §. pupillos.

4. Sed circa præsentem Questionem in facti contingentia, ne deleat Confessarius recognoscere me ipsum in p. 3. tr. 7. §. Resol. 44. ubi assero, in casu de quo loquimur, quod si Minor nolit, soluere, & si soluerit collusor nolit restituere, potest Confessarius probabiliter, nec Minorem ad solutionem, nec collusorem ad restitutionem obligare.

RESOL. XVI.

An filiusfamilias possit aliquid ludo exponere? Idem dicendum est de minoribus respectu curatoris, & de pupillo respectu tutoris.

Et an qui ab eis lucratur, teneatur ad restitutionem?

Et in textu huius Resolutionis docetur, de quibus bonis, & in quibus casibus licet, & validè possit filiusfamilias aliquid ludo exponere, & perdere. Exp. 7. tr. 9. Ref. 15.

§. 1. Ad hoc dubium sic respondet Hurtado de iust. disp. 8. diff. 8. quod filiusfamilias pubes, & secundum sententiam probabilem etiam pubertati proximus, potest bona castrensis, & etiam quasi castrensis ludo licetè & validè perdere, quia eorum habet dominium, & liberā administrationem, non verò bona profectitia, nec aduentitia abque consensu, saltem præsumpto Patris, quia profectitiorum non habet dominium, & aduentitiorum, quamuis habeat dominium, non verò liberam administrationem, ut diximus d. disp. 1. diff. 17. Et idem quoad prædicta dicendum est de minori respectu curatoris, & de pupillo respectu tutoris.

2. Nihilominus, ut aduertunt Sancius dub. 7. & plures alij, filiusfamilias potest moderatam quantitatem ludo perdere, quāvis Pater expressè dissentiat, præsertim quando filius in aula, aut in studiis versatur, quia id absque ratione Pater negabit filio, etiam si possit negare quoad erogandam elemosynam, quia pertinet ad vitæ humanæ necessitatem, cui Pater rehetur subuenire. Quantitas autem, seu summa moderata, quam filius etiam Patre dissentiente, potest ludo perdere discernenda est ad arbitrium viri prudentis, attentis statu Patris, & filij & diuitiis Patris, quia quantitas, quæ est moderata respectu filij Patris diuitis, erit regulariter excessiva Patris non diuitis; & quæ est moderata respectu filij Patris non Comitum, erit regulariter excessiva respectu filij Patris non Comitum.